

International
Labour
Organization

100
1919-2019

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

معاونت بهداشت
مرکز سلامت محیط و کار

آینده کاری ایمن و سالم

بر مبنای ۱۰۰ سال تجربه

۲۸ آوریل ۲۰۱۹ (۸ اردیبهشت ۱۳۹۸)

روز جهانی ایمنی و بهداشت حرفه‌ای

بسمه تعالی

مقدمه:

سالانه ۲/۷۸ میلیون کارگر به علت حوادث شغلی و بیماری‌های شغلی (۲/۴ میلیون نفر مربوط به بیماری‌های شغلی) جان خود را از دست می‌دهند و ۳۷۴ میلیون کارگر دیگر نیز از حوادث شغلی غیر کشنده رنج می‌برند.

گذشته از این هزینه‌های اقتصادی، هزینه‌های نامشهودی نیز وجود دارد که به طور کامل در این ارقام دیده نشده است که شامل رنج بی حد و حصر انسانی ناشی از شرایط ضعیف ایمنی و سلامت شغلی در محیط‌های کاری است. این موضوع غم انگیز و نگران کننده است، زیرا همانطور که تحقیقات و تجارب بارها در قرن گذشته نشان داده است، این رنج و مشقت عمدتاً قابل پیشگیری است.

مشکلات روانشناختی، استرس مرتبط با کار و بیماری‌های غیر واگیر در بین کارگران در سراسر جهان در حال افزایش هستند در عین حال، بسیاری از کارگران با مخاطرات ایمنی و سلامتی محیط کار به طور مداوم در مواجهه هستند و چیزی که اهمیت دارد این است که نباید این جمعیت را در دنیای کار در حال تحول، نادیده گرفت.

هنگامی که ما به آینده ایمنی و بهداشت حرفه‌ای در محیط کار می‌نگریم از پیشرفت‌های قرن گذشته نیز خبر داریم. سازمان بین‌المللی کار (ILO) براساس مفهوم کار ایمن و سالم بنا شد و ایمنی و بهداشت شغلی در اصل از دلایل ایجاد آن بود. در حالی که واکنش این سازمان نسبت به چالش‌های ایمنی و بهداشت شغلی در طول زمان تغییر کرده است، ولی با این حال اتخاذ و ارتقای ابزارهای مربوط به ایمنی و بهداشت شغلی در مرکز فعالیت‌های سازمان بین‌المللی کار قرار دارد. در حال حاضر، بر اساس اعلام سازمان بین‌المللی کار، به طور ویژه بیش از ۴۰ ابزار با موضوع ایمنی و بهداشت شغلی در ارتباط می‌باشد.

یکی دیگر از ویژگی‌های برجسته سازمان بین‌المللی کار، توسعه آیین‌نامه‌های بین‌المللی کار، ارائه راهنماهای ایمنی و بهداشت شغلی در بخش‌های مختلف اقتصادی و خطرات خاص است؛ و همچنین تدوین دستورالعمل‌های راهبردی سازمان بین‌المللی کار در خصوص سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه‌ای در محیط کار و نظارت بر سلامت کارگران بوده است. به منظور ایجاد فرهنگ ایمنی و ارتقای ایمنی و سلامت کارگران در محیط کار، نشریات فنی متعدد و بسته‌های آموزشی ایمنی و بهداشت شغلی با هدف ایجاد فرهنگ پیشگیری در میان کارگران در سراسر جهان تدوین شده است.

سازمان بین‌المللی کار بطور خاص بیش از ۴۰ استاندارد بین‌المللی کار در خصوص ایمنی و بهداشت حرفه‌ای را تصویب کرده است. این استانداردها را می‌توان به صورت زیر طبقه‌بندی نمود:

- استانداردهای مرتبط با خطرات خاص نظیر (پرتوهای یونیزان، آزبست، سرطان شغلی و مواد شیمیایی)
- استانداردهای مرتبط با بخش‌ها و فعالیت‌های خاص نظیر (کشاورزی، ساخت و ساز و استخراج معدن)
- استانداردهای در برگیرنده اصول کلی و پیامدها (شامل اموری که در ارتباط با مدیریت ایمنی و بهداشت حرفه‌ای می‌باشد، بازرسی نیروی کار و تسهیلات رفاهی)
- استانداردهای مرتبط با اصول و قواعد پایه‌ای ایمنی و بهداشت حرفه‌ای

○ کنوانسیون ایمنی و سلامت شغلی، ۱۹۸۱ (شماره ۱۵۵) و پروتکل ۲۰۰۲

○ کنوانسیون خدمات بهداشت حرفه‌ای، ۱۹۸۵ (شماره ۱۶۱)

○ چارچوب تبلیغاتی برای کنوانسیون ایمنی و سلامت شغلی، ۲۰۰۶ (شماره ۱۸۷)

خصوصی را از طریق جمع‌آوری و ثبت اطلاعات حساس شخصی کاهش داده است.

۲- آمارها

نیروی کار جهانی در یک نوسان ثابت قرار دارد. در مناطق خاصی، جمعیت جوانان در حال گسترش هستند، در حالی که در مناطق دیگر، جمعیت رو به پیر شدن هستند. شکاف‌های جنسیتی در بازار کار در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه وجود دارد و احتمال اینکه زنان در شرایط کار غیراستاندارد کار کنند، بیشتر است. در حالی که کار در محیط خانه می‌تواند کارگران زن را از محیط‌های کاری خطرناک دور نگه دارد، عدم نظارت بر ایمنی و بهداشت حرفه‌ای در محیط‌های کاری غیر رسمی می‌تواند باعث چالش‌های منحصر به فردی شود. در مورد کار مداوم

چه چیزی حال و آینده کار را برای ایمنی و بهداشت شغلی حفظ می‌کند؟

۱- فن آوری:

پیشرفت سریع تکنولوژی بر تمام جنبه‌ها در دنیای کار اثر می‌گذارد. دیجیتالی کردن، رباتیک کردن و کاربرد نانوتکنولوژی‌ها در محیط کار تحولی ایجاد کرده‌اند و به همان میزان نگرانی‌های جدی در مقوله سلامت شغلی و بهداشت حرفه‌ای نیز ایجاد کرده‌اند. برای مثال، افزایش کنترل‌های دیجیتالی فرصت نظارت دقیق بر کار کارگران را برای کاهش تماس‌های خطرناک فراهم کرده است، اما به همان نسبت حریم

چگونه از چالش ها و فرصت ها می توان به طور موثر در زمینه پیشرفت ایمنی و سلامت شغلی استفاده کرد؟

پیش بینی مخاطرات جدید ایمنی و سلامت شغلی

اطلاعاتی مانند فن آوری های جدید، تغییر جمعیت، تغییرات آب و هوا و الگوهای مختلف اشتغال و سازمان های کاری که دنیای کار را شکل می دهند، برای پیش بینی ایمنی و خطرات مرتبط با کار و سلامت بسیار حائز اهمیت است. پیش بینی خطرات، نخستین گام حیاتی برای مدیریت موثر آن ها و ایجاد یک فرهنگ پیشگیرانه ایمنی و سلامت شغلی در یک دنیای همیشه در حال تغییر است.

برای ایجاد یک فرهنگ پیشگیرانه ایمنی و بهداشت شغلی شیوه هایی وجود دارد که عبارتند از: فعال ساختن مواردی از قبیل پیش بینی و ارزیابی فن آوری و مطالعات آینده، شناسایی قابلیت های بالقوه ایمنی و سلامت و توسعه اقدامات پیشگیرانه مؤثر ایمنی و بهداشت شغلی.

چند جنبه بودن مدیریت ایمنی و سلامت شغلی

یک رویکرد بین رشته ای برای ایمنی و سلامت شغلی می تواند این رشته ها را در کنار هم قرار دهد، نظیر: قانون (سیاست عمومی و قانون اجرایی)، طراحی کار (مهندسی، ارگونومی، نرم افزار، و اتوماسیون)، ابزار (تکنولوژی، فن آوری سلامت، و حسگرها)، محیط، اثرات فیزیکی و اجتماعی (سلامت عمومی، تغذیه،

و تکراری، زنان در مقایسه با مردان با مشاغل مشابه، به طور فزاینده ای در معرض خطر بیشتر ابتلا به اختلالات اسکلتی عضلانی قرار می گیرند.

۳- توسعه پایدار

تغییرات آب و هوایی ناشی از فعالیت انسان یک عامل محرک اصلی تحول دنیای کاری است. برای مثال، آلودگی هوای ناشی از معدن ذغال سنگ نه تنها به طور مستقیم بر سلامتی معدنکاران اثر می گذارد بلکه به طور غیرمستقیم بر سلامت کارگران در صنایع اطراف و نیز بر عموم مردم نیز تاثیر می گذارد. در حالی که افزایش مشاغل و صنایع سبز باعث توسعه جوامع با کربن پایین خواهد شد و ممکن است کارهای خطرناک را در بخش های سنتی مانند معدن کاری کاهش دهد، همچنین مشاغل سبز نیز ممکن است سبب آشکار شدن خطرات ناشناخته نظیر خطرات ناشی از تماس با مواد شیمیایی در بخش بازیافت گردد.

۴- تغییرات در سازمان کار

مطالبات جهانی شدن بطور فزاینده ای منجر به افزایش تعداد کارکنان شاغل در ساعتهای بیش از حد کار و فرم های غیر استاندارد اشتغال شده است. رشد پلتفرم اقتصاد جهانی، خطوط بین خانه و کار را مختل کرده است- از یک سو فشارهای ناشی از رفت و آمد و اعتماد به نفس را کاهش می دهد، در حالی که از سوی دیگر باعث فشارهای روانشناختی منحصر به فرد برای کارگرانی می شود که در تلاش برای برقراری تعادل بین نیازمندی های شغلی و مسئولیت های خانوادگی هستند.

استانداردهای بین المللی کار و سایر استاندارد های ایمنی و سلامت شغلی

در دنیای کاری در حال تحول، ابزارهای ایمنی و سلامت شغلی سازمان بین المللی کار معتبر و مرتبط باقی می ماندند. آن ها نه تنها بارها و بارها مورد بازبینی قرار گرفته اند تا اطمینان حاصل شود که قوی و پاسخگو به تغییر تقاضاها هستند، بلکه به گونه ای پیش نویس شده اند تا نسبت به چالش های در حال تغییر ایمنی و سلامت شغلی انعطاف پذیر باشند.

آخرین استاندارد های ایمنی و سلامت شغلی بر اهمیت توسعه امنیت و بهداشت ملی تأکید دارند که در آن حق برخورداری از یک محیط کار ایمن و سالم در تمامی سطوح مورد احترام است.

تقویت نقش دولت ها و گسترش همکاری و مشارکت اجتماعی

همکاری سه جانبه دولت، کارگران و کارفرمایان در مرکز استانداردهای ایمنی و سلامت شغلی سازمان بین المللی کار قرار دارد و در آنجا گفتگوهای اجتماعی برای رسیدگی به نگرانی های آینده ایمنی و بهداشت شغلی که بسیاری از آن ها هنوز ناشناخته هستند، حیاتی است. از آنجا که محل کار دائماً در حال تغییر است، نیاز به گسترش مشارکت و افزایش همکاری با شرکای دیگر مانند موسسات جامعه مدنی، سازمانهای غیر دولتی و همچنین مؤسسات دولتی و خصوصی و دانشگاه ها در زمینه ایمنی و سلامت شغلی وجود خواهد داشت.

فعالیت بدنی و آمار جمعیت)، طبیعت انسانی (جامعه شناسی، روانشناسی و اقتصاد)، دانش پزشکی و علوم اعصاب و تشکیلات کار، علاوه بر طراحی و منابع انسانی.

ایجاد رقابت در ایمنی و سلامت شغلی

برای هر فردی قبل از ورود به دنیای کار و ادامه کار در طول زندگی یک نیاز روز افزون برای کسب آموزش عمومی در جریان اصلی ایمنی و سلامت شغلی وجود دارد. ادغام آموزش های ایمنی و سلامت شغلی در برنامه های آموزش عمومی و آموزش های حرفه ای می تواند به ایجاد نسل های ایمن تر و سالم تر در آینده کمک کند. ترویج یادگیری دائمی در ایمنی و سلامت شغلی می تواند به کارگران و کارفرمایان کمک کند تا در مخاطرات نوظهور بهتر بدانند و در نتیجه ایمنی و سلامت شغلی در طول زنجیره کار و زندگی را بهبود بخشند.

گسترش وسعت ارتباط با بهداشت عمومی

شود. اثرات و پیامدهای ایمنی و بهداشت شغلی بر سلامت کل جامعه تأثیر می گذارد. اگر کار به عنوان عامل تعیین کننده سلامت اجتماعی شناخته شود، برای ارتقای سلامت، پیشگیری و مدیریت خطرات روانشناختی، بهداشت روان و بیماری های غیرواگیر نیاز به توجه بیشتر به ارتباطات بین ایمنی و سلامت شغلی و بهداشت عمومی وجود دارد.

از اینجا به کجا می‌رویم؟

همچنین خواستار به رسمیت شناختن ایمنی و سلامت در کار به عنوان یک اصل بنیادی و حق طبیعی کارگر در محل کار شد.

با توجه به اینکه در راه پیش رو چالش‌های جدیدی برای ایمنی و سلامت در محل کار ایجاد خواهد شد، مهم است که دولت‌ها، کارفرمایان، کارگران و سایر ذینفعان فرصت ایجاد آینده‌ای ایمن و سالم برای همه را در دست بگیرند. الان زمان آن است که اقدام کنیم.

دنیای کار در پیش چشم ما در حال تغییر و دگرگونی است و فرصت‌های منحصر به فردی را به همراه خود می‌آورد و این در حالی است که همزمان با آن، چالش‌های جدیدی نیز به وجود می‌آید.

ما دقیقاً نمی‌توانیم پیش‌بینی کنیم که در آینده چه نوع تکنولوژی وجود خواهد داشت، چگونه در دنیای کار ادغام خواهد شد و چه تأثیر مثبت و منفی بر روی ایمنی و بهداشت حرفه‌ای خواهد داشت. بنابراین واکنش‌های ما به این تحول ناشناخته باید به صورت جامع و انسان محور و با تأکید بر یادگیری بلند مدت و توسعه مهارت باشد.

رویکرد انسان محور برای ایمنی و بهداشت حرفه‌ای در آینده کار، نیازمند توانایی مردم در ارائه سرمایه گذاری‌های نوآورانه است و آنها را قادر می‌سازد که مهارت‌های لازم را کسب نموده و از طریق تحولاتی که در مسیر زندگی خود قرار می‌دهند از آنها حمایت کنند. آموزش در زمینه ایمنی و بهداشت حرفه‌ای و یادگیری مداوم آن از جمله مواردی است که می‌تواند به کارگران و کارفرمایان در برابر چالش‌های جدید و نوظهور و بهبود نتایج ایمنی و بهداشت حرفه‌ای کمک کند تا بدین نحو خودشان را با شرایط سلامت پایدار تطبیق دهند.

در ژانویه ۲۰۱۹ در آغاز جشن صد سالگی سازمان بین‌المللی کار، کمیسیون جهانی سازمان بین‌المللی کار با موضوع آینده کاری ایمن و سالم، خواستار تضمین جهانی کار، از جمله حقوق اساسی کارگران، دستمزد کافی، محدود کردن ساعات کار و تضمین محیط‌های کاری ایمن و سالم شد. کمیسیون